

Βρυξέλλες, 11 Μαρτίου 2026
(OR. en)

7240/26

EF 66
ECOFIN 329
FSC 6
ESMA
ESRB
ECB
EIOPA
SRB
EBA

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2026) 119 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ σχετικά με την ετοιμότητα στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο COM(2026) 119 final.

σνημμ.: COM(2026) 119 final

Βρυξέλλες, 10.3.2026
COM(2026) 119 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

σχετικά με την ετοιμότητα στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ

1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με αυξανόμενους κινδύνους και πρωτοφανείς απειλές σε πολλούς τομείς. Οι κίνδυνοι αυτοί εκτείνονται από την αυξημένη αβεβαιότητα, τις γεωπολιτικές εντάσεις και συγκρούσεις, τους κινδύνους για την κυβερνοασφάλεια και τους κινδύνους χειραγώγησης των πληροφοριών έως την κλιματική αλλαγή και τους αυξανόμενους κινδύνους από φυσικά φαινόμενα. Προκειμένου να ενισχυθεί η ικανότητα της ΕΕ να προβλέπει, να προλαμβάνει και να αντιμετωπίζει αυτές τις απειλές, στις 26 Μαρτίου 2025 η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (στο εξής: ΕΥΕΔ) παρουσίασαν από κοινού τη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας¹. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της ΕΕ διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διατήρηση ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών υπό οποιεσδήποτε συνθήκες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο —στο πλαίσιο της στρατηγικής για την Ένωση Ετοιμότητας και της υλοποίησης της δράσης 25 του παραρτήματος της κοινής ανακοίνωσης— η Επιτροπή διενεργεί επί του παρόντος ολοκληρωμένη αξιολόγηση του επιπέδου ετοιμότητας στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Ειδικότερα, αξιολογεί την ικανότητα του τομέα να συνεχίσει να εκτελεί τις κρίσιμες λειτουργίες του, όπως να πραγματοποιεί πληρωμές και να χρηματοδοτεί την οικονομία υπό οποιεσδήποτε συνθήκες.

Η νομοθεσία της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες βασίζεται σε μια ισχυρή παράδοση σύνεσης, προφύλαξης, ανθεκτικότητας και πρόβλεψης. Οι στόχοι είναι σαφείς: διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, της ομαλής εξυγίανσης τυχόν προβληματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, της διαχείρισης κρίσεων και ασφάλισης καταθέσεων, της προστασίας των επενδυτών και της ακεραιότητας της αγοράς. Η ΕΕ ολοκλήρωσε τη συνολική αναμόρφωση των οικείων κανόνων προληπτικής εποπτείας και της αρχιτεκτονικής της τραπεζικής εποπτείας μετά τη μεγάλη χρηματοπιστωτική κρίση που ξεκίνησε το 2007. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ενίσχυσαν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ, τις κεφαλαιαγορές της και τους παρόχους υποδομών χρηματοπιστωτικών αγορών.

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της ΕΕ έχει επιτύχει σήμερα υψηλό επίπεδο ανθεκτικότητας με την ενοποίηση τριών πυλώνων: i) των κεφαλαιακών απαιτήσεων βάσει κινδύνου για τις τράπεζες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ii) των απαιτήσεων διακυβέρνησης και διαφάνειας και iii) των μηχανισμών εποπτικής συνεργασίας σε όλα τα κράτη μέλη και σε όλους τους τομείς. Η ΕΕ έχει θέσει σε εφαρμογή πολιτικές και αρχές που συνεπάγονται συνεχείς αξιολογήσεις των κινδύνων ακραίων συμβάντων στο πλαίσιο των λειτουργικών κινδύνων και στα σχέδια επιχειρησιακής συνέχειας και έκτακτης ανάγκης.

Κατά τα τελευταία έτη, το πλαίσιο της ΕΕ υποβλήθηκε σε δοκιμασία από διάφορα επεισόδια κρίσεων, όπως η πανδημία COVID-19, η επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η περιφερειακή τραπεζική κρίση των ΗΠΑ και η κρίση της Credit Suisse το 2023, οι διακοπές ηλεκτροδότησης, οι κυβερνοεπιθέσεις και τα υβριδικά περιστατικά. Έναντι των κρίσεων αυτών, ο χρηματοπιστωτικός τομέας της ΕΕ έχει επιδείξει ευρωστία και ανθεκτικότητα. Οι αρχές σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο ενήργησαν γρήγορα και αποτελεσματικά.

---

¹ Η Επιτροπή και η ΕΥΕΔ εξέδωσαν [κοινή ανακοίνωση](#) σχετικά με τη [στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας](#).

Κατά γενικό κανόνα, η ετοιμότητα δεν είναι στατική· πρόκειται για μια δυναμική, μελλοντοστρεφή κατάσταση. Απαιτεί συνεχή κύκλο σχεδιασμού, κατάρτισης, εξοπλισμού, δοκιμών, αξιολόγησης και βελτίωσης. Προϋποθέτει εστίαση στην ετοιμότητα αντιμετώπισης όλων των κινδύνων μέσω της πρόβλεψης των κινδύνων, της ανάπτυξης ικανοτήτων, του συντονισμού μεταξύ τομέων (κυβέρνηση, ιδιωτικός τομέας, δημόσιος τομέας) και της άντλησης διδαγμάτων από παρελθόντα γεγονότα για την οικοδόμηση ανθεκτικών κοινοτήτων, οι οποίες μπορούν να προλαμβάνουν, να προστατεύουν και να ανακάμπτουν σε περίπτωση κρίσης. Αυτό ισχύει εξίσου και για τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Η παρούσα έκθεση παρέχει επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης ετοιμότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ, η οποία βασίζεται στη συνέχιση των συζητήσεων με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές, την ευρωπαϊκή επιτροπή συστημικών κινδύνων, το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης, τα κράτη μέλη και τον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

2. Ετοιμότητα στην ενιαία αγορά της ΕΕ

Σε επίπεδο ΕΕ, η ετοιμότητα στον χρηματοπιστωτικό τομέα έχει βελτιωθεί τα τελευταία έτη μέσω νομοθετικών μέτρων και με τη δημιουργία δομών διακυβέρνησης σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τον διασυνοριακό χαρακτήρα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ. Η διακυβέρνηση βασίζεται σε δύο πυλώνες: στο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ και στις αρχές της ΕΕ. Η δομή αυτή συμπληρώνεται από μια σειρά μέτρων που λαμβάνονται σε επίπεδο ζώνης του ευρώ, σε περιφερειακό επίπεδο (με τη συμμετοχή πολλών κρατών μελών) και σε επίπεδο κρατών μελών.

2.1 Νομοθεσία της ΕΕ που διέπει τον χρηματοπιστωτικό τομέα

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας ρυθμίζεται τόσο από ειδική τομεακή νομοθεσία όσο και από οριζόντια νομοθεσία.

Ειδική τομεακή νομοθεσία

Η ειδική τομεακή νομοθεσία περιλαμβάνει την οδηγία και τον κανονισμό για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (στο εξής: ΟΚΑ/ΚΚΑ)², την οδηγία «Φερεγγυότητα II»³, την οδηγία για τις αγορές

---

² Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΟΚΑ)·

κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΚΚΑ).

³ Ενοποιημένο κείμενο: οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και ανασφάλισης (Φερεγγυότητα II).

χρηματοπιστωτικών μέσων II (στο εξής: οδηγία MiFID II)⁴, τον κανονισμό για τις υποδομές των ευρωπαϊκών αγορών (στο εξής: κανονισμός EMIR)⁵ και τον κανονισμό για τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων (κανονισμός CSDR)⁶. Οι εν λόγω νομοθετικές πράξεις θεσπίζουν απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας, της σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των χρηματοπιστωτικών υποδομών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Από την άποψη της ετοιμότητας, διάφορες ειδικές τομεακές νομοθετικές πράξεις καθορίζουν απαιτήσεις οι οποίες διέπουν τη διαχείριση λειτουργικών κινδύνων, την επιχειρησιακή ανθεκτικότητα, την ανθεκτικότητα των ΤΠΕ, την επιχειρησιακή συνέχεια και τη διαχείριση κρίσεων. Για παράδειγμα, στον τραπεζικό τομέα, ο ΚΚΑ / η ΟΚΑ, η οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών (στο εξής: οδηγία BRRD)⁷, ο κανονισμός για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (στο εξής: κανονισμός SRMR)⁸ και η οδηγία για τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων (στο εξής: ΟΣΕΚ)⁹ διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες διαθέτουν την απαιτούμενη ανθεκτικότητα ώστε να αντεπεξέρχονται σε ευρύ φάσμα δυνητικών κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων ακραίων συμβάντων. Οι τράπεζες αναμένεται να εφαρμόζουν ισχυρά πλαίσια διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων ενισχυμένων σχεδίων επιχειρησιακής συνέχειας, επικοινωνίας και ανάκαμψης, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση ευρέος φάσματος κινδύνων. Τα βασικά χαρακτηριστικά των μέτρων —τόσο πρόληψης όσο και αντίδρασης— για την αντιμετώπιση των σεναρίων κινδύνου περιλαμβάνουν ειδικές εκ των προτέρων απαιτήσεις για τις τράπεζες, όπως σχέδια ανάκαμψης και σχέδια εξυγίανσης, όπως επιτάσσουν ο κανονισμός SRMR και η οδηγία BRRD.

Επιπλέον των τραπεζών, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ρυθμίζονται από την οδηγία Φερεγγυότητα II, οι επιχειρήσεις επενδύσεων βάσει της οδηγίας MiFID II και οι υποδομές της αγοράς, όπως οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι (στο εξής: CCP) και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων, υπόκεινται σε παρόμοιες απαιτήσεις ώστε να διασφαλίζεται η διαχείριση της

---

⁴ Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (MiFID II).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (EMIR).

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιογράφων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και για την τροποποίηση των οδηγιών 98/26/ΕΚ και 2014/65/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012.

⁷ Οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (BRRD).

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (SRMR).

⁹ Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΟΣΕΚ).

επιχειρησιακής ανθεκτικότητας, των κινδύνων ΤΠΕ, της επιχειρησιακής συνέχειας και των κρίσεων. Οι απαιτήσεις αυτές συμπληρώνονται από απαιτήσεις για την ενίσχυση του σχεδιασμού ανάκαμψης και εξυγίανσης, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και η μη τραπεζική χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση υπόκεινται επίσης σε ένα ευρύ και ολοένα πιο ολοκληρωμένο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της οδηγίας για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, της οδηγίας για τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και του κανονισμού για τα αμοιβαία κεφάλαια της χρηματαγοράς. Οι εν λόγω πράξεις επιβάλλουν απαιτήσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων, τη διαχείριση ρευστότητας, τη μόχλευση, την αποτίμηση και τη διαφάνεια, με σκοπό την προώθηση της σταθερότητας του τομέα. Η δράση για την ανάπτυξη της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων (στο εξής: SIU) μέσω της ανάπτυξης της ικανότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ να συνδέει τις αποταμιεύσεις με παραγωγικές επενδύσεις, ώστε με τον τρόπο αυτόν να βελτιωθούν ο επιμερισμός των κινδύνων και η διαφοροποίηση σε ολόκληρο τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ, θα βελτιώσει τη συνολική ανθεκτικότητα και ετοιμότητα του τομέα.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (στο εξής: ΕΚΤ) —η ενιαία εποπτική αρχή για τις τράπεζες σε 21 κράτη μέλη— και οι εθνικές αρμόδιες αρχές εντός και εκτός της ζώνης του ευρώ θέτουν τη χρηματοπιστωτική και επιχειρησιακή ανθεκτικότητα των τραπεζών στο επίκεντρο των εποπτικών τους προτεραιοτήτων. Οι τράπεζες ενθαρρύνονται ιδίως να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τους γεωπολιτικούς κινδύνους και να τους ενσωματώνουν στις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζουν. Στο πλαίσιο αυτό, οι τράπεζες θα πρέπει να εξετάζουν τα ανοίγματα έναντι αντισυμβαλλομένων σε τρίτες χώρες, τις πιθανές επιπτώσεις των κυρώσεων που επιβάλλονται από το εξωτερικό στα ανοίγματα και τις εξαρτήσεις από εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών και υποδομές. Επιπλέον, οι τράπεζες θα πρέπει να αναπτύξουν ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης και προστασίας έναντι κυβερνοαπειλών και άλλων απειλών οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν την επιχειρησιακή τους ανθεκτικότητα. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται μέτρα για την αύξηση της ασφάλειας και την προστασία έναντι φυσικής ζημίας. Πέραν των ειδικών για κάθε ίδρυμα μέτρων, το πλαίσιο τραπεζικής προληπτικής εποπτείας της ΕΕ καλύπτει επίσης ευρύτερους διαύλους συστημικών και διασυστορικών κινδύνων.

Το πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων δημιουργεί μια εργαλειοθήκη, η οποία είναι διαθέσιμη προς χρήση όταν απειλείται η βιωσιμότητα του παρόχου κρίσιμης λειτουργίας. Το αναθεωρημένο πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων και ασφάλισης καταθέσεων για τις τράπεζες, επί του οποίου επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία τον Ιούνιο του 2025, αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου ώστε το σύστημα διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ να καταστεί ακόμη πιο αποτελεσματικό, ιδίως για τις τράπεζες μεσαίου και μικρότερου μεγέθους.

Μία σημαντική πτυχή της ετοιμότητας στον χρηματοπιστωτικό τομέα είναι να υπάρχουν διαθέσιμα στο κοινό μέσα πληρωμών, τόσο για τις καταβολές σε μετρητά όσο και για τις ηλεκτρονικές πληρωμές. Ένα βασικό μέτρο για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας **μετρητών** υπό οποιοσδήποτε συνθήκες, σε επίπεδο Ευρωσυστήματος, είναι η διατήρηση κοινών στρατηγικών αποθεμάτων τραπεζογραμματίων ευρώ. Η ΕΚΤ αποτελεί το κεντρικό όργανο συντονισμού και λήψης αποφάσεων και διενεργεί περιοδικές ασκήσεις διαχείρισης κρίσεων,

συμπεριλαμβανομένης της επικοινωνίας σε πιθανές καταστάσεις κρίσης. Σε εθνικό επίπεδο, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες διατηρούν σχέδια επιχειρησιακής συνέχειας, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι αναλήψεις και οι καταθέσεις μετρητών εξακολουθούν να είναι διαθέσιμες.

Παράλληλα, με την πρόταση σχετικά με το καθεστώς νόμιμου χρήματος των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ, την οποία υπέβαλε η Επιτροπή στις 28 Ιουνίου 2023, επιδιώκεται να διασφαλιστεί ότι τα μετρητά σε ευρώ εξακολουθούν να είναι ευρέως αποδεκτά για τις πληρωμές και εύκολα προσβάσιμα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους δημόσιους φορείς σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Οι απαιτήσεις για τη διατήρηση υγιούς υποδομής χρηματικού υπό κανονικές συνθήκες υποστηρίζουν τη διαθεσιμότητα μετρητών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Η πρόταση της Επιτροπής δεν περιλάμβανε διάταξη σχετικά με την ανθεκτικότητα, αλλά το Συμβούλιο την πρόσθεσε στη διαπραγματευτική εντολή του, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διαθέτουν σχέδιο χρηματικής ανθεκτικότητας ή συνδυασμό ισοδύναμων μέτρων.

Επιπλέον, η τρίτη οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών (στο εξής: PSD 3), επί της οποίας επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία τον Νοέμβριο του 2025, αποσκοπεί στην ενίσχυση της πρόσβασης σε μετρητά στα καταστήματα, ώστε να επιτρέπεται στους εμπόρους λιανικής πώλησης να παρέχουν τη δυνατότητα ανάληψης μετρητών χωρίς την υποχρέωση αγοράς (δηλαδή της δυνατότητας ανάληψης μετρητών σε σημεία λιανικής), έως ένα ορισμένο όριο. Με τον τρόπο αυτόν καθίσταται πιο εύκολη η χρήση των μετρητών, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, μέσω της αποσαφήνισης των κανόνων για τους εμπόρους λιανικής πώλησης και τους φορείς εκμετάλλευσης αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ATM).

Εκτός από τη διαθεσιμότητα μετρητών, είναι καίριας σημασίας να διατηρηθεί η συνέχεια των **υπηρεσιών πληρωμών**, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών με κάρτα, των πληρωμών από λογαριασμό σε λογαριασμό (μεταξύ άλλων μέσω κινητών τηλεφώνων), της πρόσβασης σε λογαριασμούς πληρωμών και της ικανότητας πραγματοποίησης καταθέσεων, προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη του κοινού στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, να διατηρηθεί η δημόσια τάξη και να διασφαλιστεί η βασική λειτουργία της οικονομίας σε περίπτωση εκτεταμένης διαταραχής, με την παροχή στο κοινό συνεχούς πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες.

Η ισχύουσα οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών 2 (PSD 2) ρυθμίζει άλλες πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λειτουργικών κινδύνων και των κινδύνων ασφάλειας και της αναφοράς μειζόνων συμβάντων. Στόχος είναι η ενίσχυση της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων πληρωμών σε ολόκληρη την ΕΕ.

Το Ευρωσύστημα προάγει την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων πληρωμών. Έχει θέσει σε εφαρμογή απαιτήσεις εποπτείας για την αντιμετώπιση των βασικών σεναρίων κινδύνου που προσδιορίζονται για το ευρωπαϊκό οικοσύστημα πληρωμών. Τα πλαίσια καθορίζουν ένα ολοκληρωμένο σύνολο απαιτήσεων για τη διαχείριση λειτουργικών κινδύνων. Στις απαιτήσεις αυτές περιλαμβάνονται μέτρα για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνέχειας και την έγκαιρη ανάκαμψη, σε συνδυασμό με ειδικές διατάξεις για την ασφάλεια των πληροφοριών, την κυβερνοανθεκτικότητα, τη φυσική ασφάλεια, την εξωτερική ανάθεση, τη διαχείριση κινδύνων ΤΠ και άλλους συναφείς τομείς. Το πλαίσιο καλύπτει τα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών (όπως κάρτες, άμεσες χρεώσεις, μεταφορές πίστωσης, ηλεκτρονικό χρήμα

και ψηφιακά πορτοφόλια), καθώς και τα συστήματα (π.χ. δίκτυα καρτών) και τις εφαρμογές (π.χ. ηλεκτρονικά πορτοφόλια) που καθιστούν δυνατή τη χρήση τους.

Για την παροχή μεγαλύτερης προστασίας, το άρθρο 15 του κανονισμού της ΕΚΤ για τα συστημικά σημαντικά συστήματα πληρωμών (στο εξής: ΣΣΣΠ) καθορίζει άλλες απαιτήσεις. Για παράδειγμα, επιβάλλει την υποχρέωση, αφενός, στα συστήματα να διασφαλίζουν την ανάκτηση εντός δύο ωρών (μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης δευτερευόντων τόπων) και, αφετέρου, στους διαχειριστές ΣΣΣΠ να είναι σε θέση να ολοκληρώσουν τον διακανονισμό όλων των πληρωμών που είναι απαιτητές σε μια ημέρα έως το τέλος της εργάσιμης ημέρας κατά την οποία συνέβη το περιστατικό.

Το έργο για τη δημιουργία ψηφιακού ευρώ —μιας ψηφιακής μορφής μετρητών, η οποία θα είναι συμπληρωματική των λύσεων πληρωμών με φυσικό χρήμα και των λύσεων πληρωμών του ιδιωτικού τομέα— θα μπορούσε να προσφέρει στο κοινό μια πρόσθετη μέθοδο πληρωμής, προάγοντας ταυτόχρονα την ψηφιακή και χρηματοπιστωτική ένταξη. Ως το πρώτο ενοποιημένο πανευρωπαϊκό σύστημα πληρωμών, το ψηφιακό ευρώ θα συμβάλει επίσης στη διαφύλαξη του διεθνούς ρόλου του ευρώ. Με την ενίσχυση της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ και τη διεύρυνση του φάσματος των διαθέσιμων μέσων πληρωμών, το σχέδιο για το ψηφιακό ευρώ αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση της συνολικής ανθεκτικότητας των υπηρεσιών πληρωμών. Όσον αφορά την πρόταση σχετικά με το καθεστώς νόμιμου χρήματος, το Συμβούλιο πρόσθεσε επιπλέον διατάξεις για την περαιτέρω ενίσχυση της ανθεκτικότητας του ψηφιακού ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, τα πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ (EUDI) θα είναι διαλειτουργικά με τις διεπαφές χρήστη ψηφιακού ευρώ, ώστε να διασφαλίζεται η ασφαλής και απρόσκοπτη επαλήθευση ταυτότητας χρήστη¹⁰.

Διατομεακή νομοθεσία στον χρηματοπιστωτικό τομέα

Για τη συμπλήρωση της χρηματοπιστωτικής νομοθεσίας που επισημαίνεται ανωτέρω, ο κανονισμός για την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα (στο εξής: κανονισμός DORA) αποτελεί ειδική για τον χρηματοπιστωτικό τομέα νομοθετική πράξη που εφαρμόζεται σε ολόκληρο τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ. Καλύπτει 20 διαφορετικά είδη χρηματοοικονομικών οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των πιστωτικών ιδρυμάτων, των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των υποδομών χρηματοπιστωτικών αγορών, των ασφαλιστικών εταιρειών, των οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και των διαχειριστών περιουσιακών στοιχείων.

Ο κανονισμός DORA δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανθεκτικότητα των χρηματοοικονομικών οντοτήτων, στο επίπεδο ετοιμότητάς τους να αντιμετωπίζουν πιθανές διαταραχές στον τομέα των ΤΠΕ, καθώς και στη διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν από την εξάρτηση των χρηματοοικονομικών οντοτήτων από τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ,

---

¹⁰ Το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ψηφιακή ταυτότητα θεσπίζει ένα ασφαλές και αξιόπιστο οικοσύστημα για την ψηφιακή ταυτοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας, καθώς και για τη χρήση ψηφιακών πειστηρίων, το οποίο θα είναι διαθέσιμο σε όλους τους πολίτες της ΕΕ έως το τέλος του 2026. Τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα ωφελήσουν άμεσα την ανθεκτικότητα και την ετοιμότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ έναντι κρίσεων, με την παροχή προστασίας από την απάτη και την κλοπή ταυτότητας κατά τις πληρωμές, την ένταξη στο πελατολόγιο και άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

συμπεριλαμβανομένων των συστημικών κινδύνων και των κινδύνων συγκέντρωσης που παρουσιάζουν οι πάροχοι ΤΠΕ οι οποίοι είναι κρίσιμοι για τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ. Με τον κανονισμό DORA θεσπίζεται ένα εναρμονισμένο και ισχυρό πλαίσιο για την ενίσχυση της ικανότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ να προλαμβάνει διαταραχές που σχετίζονται με τις ΤΠΕ, να αντεπεξέρχεται σε αυτές, να τις αντιμετωπίζει και να ανακάμπτει από αυτές. Οι χρηματοοικονομικές οντότητες πρέπει να θεσπίσουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των κινδύνων ΤΠΕ, το οποίο θα καλύπτει τη διακυβέρνηση, την απογραφή περιουσιακών στοιχείων, τον προσδιορισμό κινδύνων, την προστασία, τον εντοπισμό, την αντιμετώπιση, την ανάκαμψη και τη συνεχή βελτίωση. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η προορατική διαχείριση των ευπαθειών και της ανθεκτικότητας στο πλαίσιο των συστημάτων και των διαδικασιών. Οι χρηματοοικονομικές οντότητες υποχρεούνται επίσης να εντοπίζουν, να ταξινομούν και να αναφέρουν στις αρμόδιες αρχές μείζονα συμβάντα που σχετίζονται με τις ΤΠΕ, χρησιμοποιώντας συμφωνηθέντες ορισμούς, όρια και χρονοδιαγράμματα, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα συντονισμένης αντίδρασης σε όλες τις δικαιοδοσίες. Επιβάλλεται η διενέργεια τακτικών δοκιμών και αξιολογήσεων των διαδικασιών, των εργαλείων και των ρυθμίσεών τους όσον αφορά την ανθεκτικότητα και την ετοιμότητά τους.

Οι χρηματοοικονομικές οντότητες πρέπει επίσης να διαχειρίζονται τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ, ιδίως κρίσιμων τρίτων παρόχων υπηρεσιών. Ο κανονισμός DORA επιβάλλει στις χρηματοοικονομικές οντότητες την υποχρέωση να επιδεικνύουν δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τους κινδύνους συγκέντρωσης πριν από τη σύναψη νέων συμβάσεων με τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ. Ο κανονισμός DORA διαθέτει μηχανισμό εποπτείας, στο πλαίσιο του οποίου οι τρεις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές¹¹ εποπτεύουν κρίσιμους τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ σε πανευρωπαϊκή κλίμακα, ενισχύοντας τη συνολική ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα σε ολόκληρο τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ. Τον Νοέμβριο του 2025 οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές δημοσίευσαν τον κατάλογο των ορισθέντων κρίσιμων τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ βάσει του κανονισμού DORA. Το πλαίσιο του κανονισμού DORA προσφέρεται ιδιαίτερος για τη διαχείριση κινδύνων κυβερνοασφάλειας, συνδεσιμότητας, ετοιμότητας και λειτουργικών κινδύνων με ισχυρή διεθνή διάσταση.

Εκτός από τον κανονισμό DORA, ο οποίος αποτελεί *lex specialis* για τον χρηματοπιστωτικό τομέα, ο χρηματοπιστωτικός τομέας καλύπτεται επίσης από οριζόντιες ρυθμίσεις συνεργασίας για τη φυσική και την ψηφιακή ανθεκτικότητα βάσει της οδηγίας για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων (στο εξής: οδηγία CER)¹² και της οδηγίας NIS 2.

---

¹¹ Οι τρεις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές είναι η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (στο εξής: ΕΑΤ), η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (στο εξής: ΕΙΟΠΑ) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (στο εξής: ΕΣΜΑ).

¹² Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου. Το άρθρο 5 παράγραφος 5 της οδηγίας προβλέπει ότι η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, αναπτύσσει προαιρετικό κοινό υπόδειγμα υποβολής στοιχείων για τους σκοπούς της συμμόρφωσης με το άρθρο 5 παράγραφος 4 της οδηγίας.

Η οδηγία CER δημιουργεί ένα γενικό πλαίσιο για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων έναντι όλων των κινδύνων. Επιβάλλει εκτιμήσεις κινδύνων, εθνικές στρατηγικές και ειδικά μέτρα ανθεκτικότητας για τις ορισθείσες κρίσιμες οντότητες, ώστε να διασφαλίζεται ότι μπορούν να συνεχίσουν να παρέχουν ζωτικές κοινωνικές λειτουργίες. Μολονότι η οδηγία περιλαμβάνει τον τραπεζικό τομέα και τον τομέα των υποδομών των χρηματοπιστωτικών αγορών ως κρίσιμους τομείς, ο χρηματοπιστωτικός τομέας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής όλων των ουσιαστικών απαιτήσεων της οδηγίας CER, δεδομένου ότι καλύπτεται από πολύ πιο συγκεκριμένες απαιτήσεις του κανονισμού DORA. Ωστόσο, ο χρηματοπιστωτικός τομέας εξακολουθεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας CER για τις οριζόντιες ρυθμίσεις συνεργασίας.

Η οδηγία NIS 2 παρέχει ένα ευρύτερο πλαίσιο για την κυβερνοασφάλεια σε διάφορους κρίσιμους τομείς. Ο κανονισμός DORA θεωρείται *lex specialis* σε σχέση με την οδηγία NIS 2, δηλαδή οι απαιτήσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων και την αναφορά συμβάντων που ορίζονται στον κανονισμό DORA εφαρμόζονται ως ειδική τομεακή νομική πράξη της Ένωσης αντί της οδηγίας NIS 2. Όπως ανακοίνωσε η Επιτροπή στις κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε για την εφαρμογή του άρθρου 4 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας NIS 2¹³, εξακολουθούν να ισχύουν ορισμένες διατάξεις που προβλέπονται στην οδηγία NIS 2, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της ετοιμότητας και την επίτευξη υψηλού επιπέδου ανθεκτικότητας των χρηματοοικονομικών οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για την έγκριση στρατηγικής κυβερνοασφάλειας και τη θέσπιση εθνικού πλαισίου διαχείρισης κυβερνοκρίσεων (με την υποχρέωση να οριστούν αρχές διαχείρισης κυβερνοκρίσεων και να θεσπιστούν εθνικά σχέδια αντιμετώπισης περιστατικών και κρίσεων μεγάλης κλίμακας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας) που καλύπτουν τον τραπεζικό τομέα και τον τομέα των υποδομών των χρηματοπιστωτικών αγορών. Επιπλέον, οι ομάδες αντιμετώπισης περιστατικών ασφάλειας σε υπολογιστές (CSIRT) και το δίκτυο οργανισμών διασύνδεσης της ΕΕ για τις κρίσεις στον κυβερνοχώρο (EU-CyCLONe) θα πρέπει να εκτελούν τα καθήκοντά τους όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα και τον τομέα των υποδομών των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Τα μέτρα ετοιμότητας που περιγράφονται για τον χρηματοπιστωτικό τομέα είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να εξισορροπούν την ανάγκη για ανθεκτικότητα με την αρχή της αναλογικότητας. Οι κανονιστικές και εποπτικές απαιτήσεις είναι προσαρμοσμένες στο μέγεθος, την πολυπλοκότητα και τη συστημική σημασία των ιδρυμάτων, ώστε να αποφεύγεται η δυσανάλογη επιβάρυνση των μικρότερων οντοτήτων. Για να αποφευχθεί η περιττή διοικητική επιβάρυνση, εναρμονισμένα πλαίσια, όπως το πλαίσιο DORA, εξορθολογίζουν τις απαιτήσεις σε ολόκληρο τον τομέα, ώστε να διασφαλίζεται η συνέπεια, με παράλληλη μείωση της αλληλεπικάλυψης των προσπαθειών.

2.2 Αρχές της ΕΕ: εργαλεία και συνεργασία

---

¹³ C(2023)6068.

Στις αρχές της ΕΕ έχουν ανατεθεί ειδικά εργαλεία, τα οποία μπορούν να ενεργοποιούνται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και τα οποία διατηρούν τις ρυθμίσεις ετοιμότητας για τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας. Για παράδειγμα, οι τρεις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές έχουν λάβει εξουσίες έκτακτης ανάγκης βάσει των ιδρυτικών κανονισμών τους. Μόλις αναγνωριστεί επίσημα από το Συμβούλιο κατάσταση έκτακτης ανάγκης (σύμφωνα με το άρθρο 18 των κανονισμών για τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές), μπορούν να περιορίζουν προσωρινά τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες βάσει του άρθρου 9, μέσω μεμονωμένων αποφάσεων. Επιτελούν επίσης γενική λειτουργία συντονισμού μεταξύ των εθνικών αρχών και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ) (άρθρο 31).

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η ΕΚΤ είναι η ενιαία εποπτική αρχή για τις τράπεζες στα 21 κράτη μέλη που συμμετέχουν στον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό, ώστε να διασφαλίζεται η συνοχή της προληπτικής εποπτείας σε ολόκληρο τον τομέα. Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης είναι η ενιαία αρχή εξυγίανσης για τα εν λόγω κράτη μέλη, η οποία είναι αρμόδια για την ομαλή εξυγίανση προβληματικών τραπεζών και, συνεπώς, για τη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την ελαχιστοποίηση του κόστους για τους φορολογουμένους.

Προκειμένου να ενισχυθεί η επιχειρησιακή ανθεκτικότητα, όλες οι αρχές της ΕΕ έχουν αναπτύξει εσωτερική επιχειρησιακή συνέχεια, ρυθμίσεις ετοιμότητας και διαδικασίες διαχείρισης κρίσιμων περιστατικών για τη διαχείριση διαφόρων κινδύνων. Υποβάλλουν τακτικά σε δοκιμή τα εν λόγω μέτρα για τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας και τον προσδιορισμό των πλέον χρονικά κρίσιμων επιχειρησιακών διαδικασιών που πρέπει να εκτελούνται σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και του επιπέδου τους.

Λόγω της ανάγκης να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα και η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και δεδομένου, αφενός, του υψηλού βαθμού αλληλεπίδρασης και, αφετέρου, του κινδύνου δευτερογενών επιπτώσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ, ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων αρχών της ΕΕ και η συμμετοχή των κρατών μελών είναι ουσιαστικής σημασίας για την πρόβλεψη και τη διαχείριση κρίσεων που ενδέχεται να επηρεάσουν ταυτόχρονα πολλά μέρη της ΕΕ. Η έγκαιρη συμμετοχή και η ταχεία συνεργασία είναι απαραίτητες τόσο στο στάδιο του σχεδιασμού όσο και σε κάθε στάδιο της κρίσης. Για τη διευκόλυνση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών που μπορεί να είναι σημαντικές και σε περίπτωση κρίσης, διάφορες αρχές της ΕΕ είτε έχουν συνάψει μέσα συνεργασίας μεταξύ τους ή με εθνικές αρμόδιες αρχές ή εθνικές αρχές εξυγίανσης είτε έχουν συνάψει μνημόνια συμφωνίας (π.χ. μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ της ΕΚΤ και του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης), ενώ διεξάγουν επίσης ασκήσεις ετοιμότητας για τη διασφάλιση επαρκούς ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.

Ένα σημαντικό ορόσημο των εργασιών αυτών είναι το πλαίσιο συντονισμού συστημικών κυβερνοπεριστατικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: EU-SCICF), το οποίο θεσπίστηκε τον Ιανουάριο του 2025 από τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές. Το πλαίσιο αυτό παρέχει μια στρατηγική βάση συνεργασίας κατά τη διάρκεια σημαντικών κυβερνοπεριστατικών¹⁴. Σκοπός του είναι η διευκόλυνση της ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών και της κοινής αντιμετώπισης

---

¹⁴ Το EU-SCICF εφαρμόζει επίσης το άρθρο 49 του κανονισμού DORA με στόχο την ενίσχυση του συντονισμού με άλλα πλαίσια της ΕΕ για την αντιμετώπιση κρίσεων.

μέσω της εφαρμογής πρωτοκόλλων για την αξιολόγηση και τον μετριασμό απειλών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2025 το Συμβούλιο ενέκρινε σχέδιο στρατηγικής για τη διαχείριση κυβερνοκρίσεων¹⁵ ως σημαντικό οδηγό για τα κράτη μέλη, προκειμένου να ενισχύσουν την ετοιμότητά τους, τις ικανότητες εντοπισμού και την αντιμετώπιση κυβερνοπεριστατικών, με βάση όλους τους σχετικούς μηχανισμούς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δημιουργήθηκαν με την οδηγία NIS 2, τον κανονισμό DORA (EU-SCICF) και τον κανονισμό για την αλληλεγγύη στον κυβερνοχώρο.

Στο πλαίσιο αυτό είναι δυνατόν να διεξάγονται τακτικές ασκήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ικανότητες ετοιμότητας και αντίδρασης εξακολουθούν να είναι ισχυρές και αποτελεσματικές. Επιπλέον, σε διεθνές επίπεδο, το πρωτόκολλο της G7 για την αντιμετώπιση κυβερνοπεριστατικών αποσκοπεί στην ενοποίηση των παγκόσμιων προσπαθειών αντιμετώπισης των κυβερνοαπειλών που επηρεάζουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα, καθώς και στην εξασφάλιση έγκαιρης και συντονισμένης αντίδρασης σε όλες τις δικαιοδοσίες.

Κάθε αρχή της ΕΕ διενεργεί τακτικές εκτιμήσεις κινδύνων και λαμβάνει άλλα μέτρα για τον προσδιορισμό των σημαντικότερων κινδύνων σε σχέση με την εντολή και τα καθήκοντα κάθε αρχής. Οι εκτιμήσεις κινδύνων διενεργούνται σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, καθώς συμβάλλουν στην ανάπτυξη κοινής και πιο εμπειριστατωμένης κατανόησης του τοπίου κινδύνων και των κινδύνων στους οποίους πρέπει να δίνεται προτεραιότητα. Οι εκτιμήσεις κινδύνων λαμβάνονται συχνά υπόψη στα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, τα οποία αποτελούν με τη σειρά τους μέρος των πλαισίων ετοιμότητας των αρχών της ΕΕ. Επιπλέον, οι υφιστάμενες κανονιστικές και εποπτικές ρυθμίσεις μεταξύ των αρχών της ΕΕ και των συμφεροντούχων του ιδιωτικού τομέα καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή συνεχούς διαλόγου σχετικά με τις αμοιβαίες προσδοκίες όσον αφορά την ετοιμότητα¹⁶.

2.3 Πλαίσια σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Επιπλέον της νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει τα δικά τους εθνικά συστήματα ετοιμότητας¹⁷. Τα συστήματα αυτά συνήθως υπερβαίνουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα και καλύπτουν την κοινωνική ετοιμότητα στο σύνολό της σε εθνικό επίπεδο. Για τον λόγο αυτόν, τα εθνικά συστήματα διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, δεδομένου ότι αντικατοπτρίζουν διαφορετικές εθνικές κρατικές και διοικητικές δομές, καθώς και διαφορετικό πεδίο αρμοδιοτήτων. Από την άλλη πλευρά, τα εν λόγω εθνικά συστήματα λειτουργούν εντός ενός συνεκτικού ενωσιακού πλαισίου και αλληλεπιδρούν ολοένα και περισσότερο με ρυθμίσεις σε επίπεδο ΕΕ και μηχανισμούς διασυνοριακού συντονισμού.

---

¹⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 6ης Ιουνίου 2025, σχετικά με σχέδιο στρατηγικής της ΕΕ για τη διαχείριση κυβερνοκρίσεων, (ΕΕ C, C/2025/3445, 20.6.2025, <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3445/oj>).

¹⁶ Η σημασία των εν λόγω εταιρικών σχέσεων αναγνωρίζεται στη στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ετοιμότητας. Οι βασικές δράσεις 36 και 37 αποσκοπούν στη σύσταση ειδικής ομάδας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την ετοιμότητα και στην ανάπτυξη πρωτοκόλλων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης σε όλους τους τομείς.

¹⁷ Η Επιτροπή, στο πλαίσιο των εργασιών της για την εκπλήρωση της εντολής της δράσης 25 του παραρτήματος της κοινής ανακοίνωσης σχετικά με τη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας, βασίστηκε επίσης στη συνέχιση των συζητήσεων με τα κράτη μέλη για τα συστήματα ετοιμότητας.

Η ετοιμότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα αποτελεί πάντοτε βασικό στοιχείο των εθνικών στρατηγικών ετοιμότητας. Ο τομέας κατέχει ηγετική θέση όσον αφορά την ετοιμότητα και αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για άλλους τομείς. Οι εθνικές στρατηγικές ετοιμότητας για τον χρηματοπιστωτικό τομέα υπερβαίνουν το κεκτημένο της ΕΕ, δεδομένου ότι εστιάζουν σε εθνικά επιχειρησιακά ζητήματα. Οι διαφορές μεταξύ των εθνικών χρηματοπιστωτικών συστημάτων (π.χ. κύρια χαρακτηριστικά του εθνικού τραπεζικού τομέα, έκταση της χρήσης μετρητών, υιοθέτηση του ευρώ, συμμετοχή στην Τραπεζική Ένωση) αντικατοπτρίζονται ασφαλώς στον τρόπο με τον οποίο αξιολογείται και διασφαλίζεται το επίπεδο εθνικής ετοιμότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Δεδομένου του καθοριστικού ρόλου που διαδραματίζουν οι δημόσιες αρχές, ιδίως σε περίπτωση κρίσης ή μείζονος συμβάντος, πρέπει να παραμένουν διαθέσιμες αξιόπιστες λειτουργίες βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης για την αποφυγή ελλείψεων ρευστότητας ή χρηματοδότησης σε επίπεδο κράτους και στο επίπεδο του δημόσιου τομέα γενικότερα, καθώς και για την αποφυγή ευρύτερων επιπτώσεων στην κοινωνία όσον αφορά την εμπιστοσύνη του κοινού και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για όλα τα πλαίσια κρίσεων με τον ίδιο τρόπο: ειδικότερα, η εξυγίανση των τραπεζών είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να περιορίζεται η εξάρτηση από δημόσιους πόρους, μέσω μηχανισμών διάσωσης με ίδια μέσα και μηχανισμών εξυγίανσης που χρηματοδοτούνται από τον κλάδο.

Για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας των λειτουργιών βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης των κυβερνήσεων, τα εθνικά γραφεία διαχείρισης χρέους έχουν αναπτύξει τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης και επιχειρησιακής συνέχειας με σκοπό τη συνέχιση της λειτουργίας και σε περίπτωση κρίσης. Οι ρυθμίσεις αυτές συμπληρώνονται ολόενα και περισσότερο με ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών και συντονισμό τόσο σε ενωσιακό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (στο εξής: ΕΜΣ) προσφέρει διάφορα μέσα χρηματοδοτικής συνδρομής που έχουν σχεδιαστεί για τη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας με την παροχή συνδρομής στα μέλη του ΕΜΣ, με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητας της ζώνης του ευρώ να διαχειρίζεται κρατικές και τραπεζικές δυσχέρειες. Σκοπός των μέσων αυτών είναι η αντιμετώπιση συστημικών κρίσεων και η συμπλήρωση της επιχειρησιακής ετοιμότητας σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο για πιο απτά σενάρια διαταραχών. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει διμερείς ρυθμίσεις για την εξασφάλιση της διαθεσιμότητας βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης σε περίπτωση που κάποια από τις βασικές λειτουργίες των γραφείων διαχείρισης χρέους καταστεί μη διαθέσιμη. Η οριστικοποίηση της εκκρεμούσας τροποποίησης της Συνθήκης ΕΜΣ θα ενισχύσει περαιτέρω το δίκτυ ασφαλείας της ζώνης του ευρώ.

Παράλληλα, υπάρχουν περιφερειακά φόρουμ συντονισμού, όπως ο μηχανισμός συνεργασίας των χωρών της Σκανδιναβίας και της Βαλτικής, μια σημαντική περιφερειακή πρωτοβουλία που επικεντρώνεται στις χώρες της Βαλτικής Θάλασσας. Τα φόρουμ αυτά προάγουν τη συνεργασία για τη χρηματοπιστωτική εποπτεία και τη διαχείριση κρίσεων, την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις εκτιμήσεις κινδύνων και τον στρατηγικό σχεδιασμό.

Καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο η περιφερειακή συνεργασία μπορεί να ενισχύσει την ετοιμότητα.

Αρκετά κράτη μέλη έχουν αναπτύξει ειδικές συμπράξεις ή φόρουμ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στο πλαίσιο των εθνικών τους συστημάτων ετοιμότητας (που περιλαμβάνουν εκπροσώπους του ιδιωτικού τομέα από διάφορους τομείς).

Συνολικά, οι εν λόγω ρυθμίσεις σε ενωσιακό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο αποτελούν μέρος ενός πολυεπίπεδου πλαισίου ετοιμότητας, στο οποίο ο συντονισμός και η συνεργασία σε ενωσιακό και περιφερειακό επίπεδο συμπληρώνονται από την ανάληψη δράσης σε εθνικό επίπεδο.

3. Προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων

Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων αποτελούν βασική πτυχή της ετοιμότητας, όπως αναγνωρίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών¹⁸. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων αποτελούν ήδη αναπόσπαστο και ουσιαστικό μέρος της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των παρόχων υποδομών χρηματοπιστωτικών αγορών. Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων ενισχύουν την ετοιμότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα μέσω της προσομοίωσης σοβαρών κρίσεων (όπως περίοδοι ύφεσης, κλιματικοί κλυδωνισμοί ή κυβερνοεπιθέσεις) για την αποκάλυψη ευπαθειών στο κεφάλαιο και τη ρευστότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Με αυτόν τον τρόπο, τα ιδρύματα και οι πάροχοι αναγκάζονται να βελτιώσουν τη διαχείριση κινδύνων, να ενισχύσουν τα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας, να βελτιώσουν τον στρατηγικό σχεδιασμό και να αναπτύξουν ανθεκτικότητα έναντι μελλοντικών κλυδωνισμών, ενισχύοντας τη συνολική χρηματοπιστωτική σταθερότητα και οικοδομώντας την εμπιστοσύνη της αγοράς.

Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων στηρίζουν επίσης την ετοιμότητα μέσω της αποτύπωσης διαύλων συστημικών και διασυνοριακών κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των πηγών παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής αστάθειας, των γεωπολιτικών εντάσεων, των κυβερνοπεριστατικών και των διαταραχών σε κρίσιμες υποδομές.

Στο **τραπεζικό σύστημα**, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) έχει την εντολή να δρομολογεί και να συντονίζει προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ για τον τραπεζικό τομέα. Με βάση την εντολή αυτή, η EAT διενεργεί ανά διετία προσομοίωση ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ, η οποία καλύπτει περίπου το 75 % του τραπεζικού τομέα. Η ΟΚΑ αναθέτει επίσης στις αρμόδιες αρχές τη διενέργεια εποπτικών προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων στα ιδρύματα που τελούν υπό τη δική τους εποπτεία, κατά περίπτωση, αλλά τουλάχιστον μία φορά ετησίως. Επιπλέον, η EAT έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι αρχές χρησιμοποιούν κοινή μεθοδολογία κατά τη διεξαγωγή ετήσιων εποπτικών προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων.

---

¹⁸ Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με συντονισμένη προσέγγιση σε επίπεδο Ένωσης με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών (2023/C 20/01).

Στο πλαίσιο της Τραπεζικής Ένωσης, η ΕΚΤ διενεργεί τακτικά προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων, αναλύσεις και προσομοιώσεις σεναρίων για την τεκμηρίωση της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης. Η ΕΚΤ διενεργεί επίσης στοχευμένες αξιολογήσεις της κυβερνοανθεκτικότητας και των ρυθμίσεων εξωτερικής ανάθεσης.

Στον τομέα των ασφαλίσεων και των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών ταμείων, η ΕΙΟΡΑ διενεργεί τακτικά προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ για τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις και για τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά ταμεία (ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών, ΙΕΣΠ)¹⁹, ανά τριετία, συμπεριλαμβανομένης μιας συνιστώσας κυβερνοκινδύνου και κλιματικού κινδύνου.

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) διενεργεί τακτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ για την ανθεκτικότητα των CCP, στο πλαίσιο των αξιολογήσεων σύμφωνα με το άρθρο 32 του κανονισμού ESMA και το άρθρο 24α του κανονισμού EMIR. Μολονότι οι εν λόγω έλεγχοι επικεντρώνονται στην ανθεκτικότητα των CCP ώστε να αντεπεξέρχονται στις αρνητικές εξελίξεις της αγοράς, η ESMA περιλαμβάνει και άλλα είδη εξωγενών κινδύνων.

Η ευρωπαϊκή επιτροπή συστημικών κινδύνων καταρτίζει αρνητικά σενάρια για τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της EAT (τράπεζες), της ΕΙΟΡΑ (ασφαλίσεις, συνταξιοδοτικά ταμεία) και της ESMA (CCP).

Σύμφωνα με την οδηγία 2014/49/ΕΕ για τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων (στο εξής: ΣΕΚ), τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκτελούν τα καθήκοντά τους βάσει της οδηγίας. Τα αποτελέσματα των εν λόγω ελέγχων χρησιμοποιούνται στη συνέχεια από την EAT για τη διενέργεια αξιολογήσεων από ομοτίμους με σκοπό την εξέταση της ανθεκτικότητας των ΣΕΚ.

4. Προοπτικές

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της ΕΕ στηρίζεται σε ένα σταθερό και πολυδιάστατο πλαίσιο ετοιμότητας. Το πλαίσιο συνίσταται σε ειδική τομεακή νομοθεσία, οριζόντια νομοθεσία, καθώς και σε μηχανισμούς συνεργασίας τόσο μεταξύ των τομέων όσο και μεταξύ των κρατών μελών. Η ετοιμότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ έχει επίσης εξωτερική διάσταση, με την οποία η ΕΕ ενισχύει όχι μόνο τη χρηματοπιστωτική της σταθερότητα, αλλά και τον ρόλο της ως αξιόπιστου και φερέγγυου χρηματοπιστωτικού τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της ΕΕ έχει αποδείξει την ανθεκτικότητά του κατά τη διάρκεια προηγούμενων κρίσεων. Απέδειξε ότι είχε την ικανότητα να αντεπεξέλθει στις δοκιμασίες της πανδημίας COVID-19, της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, των χρηματοπιστωτικών κρίσεων σε άλλες δικαιοδοσίες, των κυβερνοεπιθέσεων, καθώς και πολλών άλλων επεισοδίων.

---

¹⁹ Σε αρκετά κράτη μέλη, τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά ταμεία δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΙΕΣΠ II και, ως εκ τούτου, δεν ρυθμίζονται από τους κανόνες της ΕΕ. Τα εν λόγω συνταξιοδοτικά ταμεία δεν υπόκεινται στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΕΙΟΡΑ.

Ωστόσο, δεδομένων των πρωτοφανών απειλών και του πιο αβέβαιου γεωπολιτικού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει η ΕΕ, είναι σημαντικό να αξιολογείται σε συνεχή βάση το επίπεδο ετοιμότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ. Η ΕΕ προωθεί περαιτέρω τις εργασίες αυτές και μπορεί να δρομολογήσει τυχόν προσαρμογές που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση ταχειών, συντονισμένων και αναλογικών προληπτικών και αντιδραστικών δράσεων, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, με σκοπό τη διατήρηση σταθερής πορείας και τη διαφύλαξη των ζωτικών λειτουργιών του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ. Στο μέλλον, η ανάπτυξη της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων και η εισαγωγή του ψηφιακού ευρώ αναμένεται να βελτιώσουν τη συνολική ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ και να βελτιώσουν περαιτέρω το επίπεδο ετοιμότητας του τομέα.